OVAM/VITO technische proeven
TP OVAM 2025

INHOUD

0. BELANGRIJKE WIJZIGINGEN T.O.V. 2024 2
1. DOELSTELLING 2
2. IDENTIFICATIEGEGEVENS 3
2.1 Opdrachtgever 3
2.2 Opdrachtuitvoerders 3
3. AANPAK VAN DE TECHNISCHE PROEVEN 4
3.1 Algemeen 4
3.2 Praktische proeven 2025 4
3.2.1 Kostenbijdrage 4
3.2.2 Uitvoering en rapportering 6
3.2.3 Rapportering praktische proef en opvolging door VITO 7
3.2.4 Bepaling bijdrage van de monstername aan de meetonzekerheid (MO) 7
3.3 Dedicated audits 2025 8
3.3.1 Kostenbijdrage 8
3.3.2 Aankondiging 9
3.3.3 Rapportering en opvolging door VITO 9
3.4 Audit 'Algemeen kwaliteitssysteem ISO 17025' 10
3.5 Administratieve aspecten en facturatie 10

0. BELANGRIJKE WIJZIGINGEN T.O.V. 2024

0.1 Bepaling meetonzekerheid monstername

Naast evaluatie van de monsternames in de praktische proeven (zie 3.2), zal VITO voor pakket MA.3 (monstername voor gebruik als bouwstof) en voor pakket MA.7.1 (monstername voor asbest in hopen) - tegen betaling van de analysekost door de deelnemers - de bijdrage van de monstername aan de meetonzekerheid, zoals vereist in ISO 17025:2017, voor deze pakketten berekenen (zie 3.2.4).

1. DOELSTELLING

Betrouwbare en vergelijkbare analyseresultaten zijn onontbeerlijk om een adequaat materialenbeleid te voeren en om de rechtszekerheid te waarborgen. Kwaliteitsvolle meetresultaten op afvalstoffen en andere materialen vereisen dat de monstername en de analyse volgens uniforme procedures worden uitgevoerd. Het is bijgevolg cruciaal dat alle erkende rechtspersonen de verplichte procedures (CMA) nauwgezet uitvoeren.

Ook nadat een laboratorium aan de erkenningsvoorwaarden voldaan heeft moet het erkend laboratorium nog de algemene en specifieke gebruikseisen naleven. Eén van de specifieke gebruikseisen is de deelname aan de georganiseerde controle op de kwaliteit van de monsternemingen, beproevingen, metingen en analyses waarvoor het laboratorium erkend is. De bevoegde afdeling voor de erkenningen in de discipline afvalstoffen en andere materialen is de afdeling Afval- en Materialenbeheer (AMB) van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). Door het uitvoeren van kwaliteitscontroles bij erkende laboratoria wil de afdeling AMB bereiken dat de monstername en de analyse van afvalstoffen en andere materialen op uniforme wijze en enkel volgens het CMA gebeuren. De OVAM laat zich voor die controle bijstaan door het referentielaboratorium van het Vlaamse Gewest, i.c. VITO.

De controle van de erkende analyselaboratoria door middel van de AARDE ringtesten gebeurt in 2025 in discipline afvalstoffen en andere materialen enkel voor pakketten A.2.4 (PFAS in meststof/BVM), A.3.3 (fysische verontreinigingen), A.3.5 (PFAS in bouwstof) en voor A.7 (asbest). Voor monsternemingen en voor beproevingen, metingen en analyses waarvoor geen ringtest kan aangeboden worden voorziet het VLAREL een controle door middel van een technische proef (zie 3.1).

VLAREL art. 44 bepaalt dat de kosten van de controles van de beproevingen en monsternemingen, metingen en analyses voor de helft voor rekening komen van de deelnemende laboratoria.

2. IDENTIFICATIEGEGEVENS

2.1 Opdrachtgever

OVAM
Afdeling Afval- en Materialenbeheer
Stationsstraat 110
2800 MECHELEN

2.2 Opdrachtuitvoerders

Monsternemingsinstanties en laboratoria die erkend zijn of wensen te worden als laboratorium in de discipline afvalstoffen en andere materialen volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL).

Merk op dat de erkende instanties of personen die enkel monstername uitvoeren door voormelde omschrijving in VLAREL toch aangeduid worden met de juridische term 'laboratorium' terwijl ze geen analyses uitvoeren.

2.3 Coördinatie (organisator technische proeven)

VITO
Team VESPA
Boeretang 200
B-2400 Mol

Verantwoordelijken:
COR (coördinator van het proefschema): Cindy Kenis, Dominique Suys
TVP (technisch verantwoordelijk voor de proefobjecten): Toon De Ceuster
BUM (beoordelaar uitvoering technische proef): Cindy Kenis, Dominique Suys, Toon De Ceuster, Johan Vos, Siegfried Hofman, Sabine Kreps

Contactpersonen planning en communicatie:
Dominique Suys
Cindy Kenis
Toon De Ceuster
ringtest@vito.be

3. AANPAK VAN DE TECHNISCHE PROEVEN

3.1 Algemeen

In opdracht van OVAM heeft VITO voor de pakketten waarvoor geen ringtest geprogrammeerd wordt periodiek een technische proef voorzien (VLAREL, Artikel 25)

Naar uitvoering toe kunnen de technische proeven ingedeeld worden in 2 groepen:
- technische proeven die extern het labo gebeuren zoals de 'praktische proef' voor monsternamelabo's.
- technische proeven die intern op kantoor of exploitatiezetel plaatsvinden. Deze interne technische proeven gebeuren zowel bij analyse- als monsternamelabo's en worden aangeduid als 'dedicated audits'.

3.2 Praktische proeven 2025

3.2.1 Kostenbijdrage

Uit volgende tabel kan afgeleid worden voor welke pakketten een praktische proef voorzien wordt, welke kostenbijdrage of kosten hiervoor van toepassing zijn, en vermelding van data/locatie.
Gelieve deze data – indien vermeld - reeds nu op te nemen in uw veldwerkplanning. Zodra de data voor de andere pakketten gekend zijn, zullen wij u hierover berichten.

VITO behoudt zich het recht voor om in de loop van 2025 wijzigingen aan te brengen aan de onderwerpen, locaties en/of data.

De kostenbijdrage voor erkende laboratoria geldt voor alle monsternamelaboratoria die voor de betreffende monsternemingen, beproevingen, metingen of analyses erkend zijn en erkend wensen te blijven. Een bijkomende analysekost wordt gevraagd aan de deelnemende laboratoria ter bepaling van de bijdrage van monstername aan de meetonzekerheid (MO). Deze analysekost houdt een duplo-analyse van elke te bemonsteren matrix in (analyseparameters, zie voetnoot bij tabel).

OVAM/VITO technische proeven
TP OVAM 2025

Distributie (Robin)	Pakket (VLAREL)	Beschrijving	Datum[3]	Matrix/monster - Locatie	Rapportering (monster-name)	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria[1] excl. analysekost MO (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria[1] excl. analysekost MO (EUR, excl. BTW)	Analysekost MO (EUR, excl. BTW)
D1	MA.3	monsterneming voor gebruik als bouwstof – vaste stoffen	**Q3/Q4 2025**[3]	slakken, assen - (prov. Limburg/ Vl. Brabant)[4]	datum + 3 weken	370 + analysekost MO	740	*528* [5]
D2	MA.7.1	monsterneming asbest in hopen	**Q3/Q4 2025**[4]	asbestverdachte partij - (prov. Limburg/ Vl. Brabant)[4]	datum + 3 weken	460 + analysekost MO	920	*406* [6]
D3	MA.7.1 & MA.7.2	monstervoorbehandeling ter plaatse: asbestherkenning	**23/10/2025**	gerecycleerde granulaten Mol (VITO, H196)	zie datum	460	920	-

	+ vaste kost per labo voor organisatie OVAM technische proeven onafhankelijk van aantal pakketten[2]	245	490

1 Bij een eerste deelname voor een pakket, om de erkenning te behalen, en op voorwaarde dat het laboratorium haar intentie tot het behalen van de erkenning bevestigt aan VITO, is de praktische proef gratis. Deelname aan het onderzoek inzake de bijdrage van de monstername aan de meetonzekerheid is enkel voorzien voor erkende (monstername)laboratoria.

2 Laboratoria die deelnemen aan de OVAM/VITO ringtesten (AARDE) dienen geen vaste kost te betalen. De vaste kost wordt dus maximaal 1x per jaar aangerekend.

3 Data zijn onder voorbehoud.

4 Locatie en datum worden later medegedeeld. Indien mogelijk, worden de monsternames m.b.t. MA.3 (bouwstof) en MA.7.1 (asbest in hopen) op dezelfde dag en/of locatie georganiseerd. De in Robin vermeldde datum is voorlopig een fictieve datum, en zal worden aangepast zodra de werkelijke datum gekend is.
Aandacht!: een partij voor MA.7.1. heeft een korte verblijftijd bij het verwerkingsbedrijf; zodra een asbestverdachte/-houdende partij beschikbaar is, zal de technische proef op korte termijn (ca. 2 weken) georganiseerd worden.

5 De analysekost MA.3 houdt een duplo-analyse op 1 monstertype/partij m.b.t. volgende parameters in: droogrest, totaalconcentratie metalen (arseen, cadmium, chroom, koper, lood, nikkel, zink), uitloogbare fractie metalen (1-staps schudproef L/S 10 l/kg ds, arseen, cadmium, chroom, koper, lood, nikkel, zink, sulfaat).

6 De analysekost MA.7.1 houdt een asbestanalyse (CMA/2/II/C.2) op de labo- en evt. verzamelmonsters van 2 duplo-monsters van eenzelfde bemonsterde partij in.

3.2.2 Uitvoering en rapportering

De proeven voor monstername worden gezamenlijk georganiseerd, in die zin dat er per erkenningspakket éénzelfde monsternamesituatie voorgesteld wordt aan alle deelnemers.

De toe te passen monstername- en analysemethoden zijn opgenomen in het Compendium voor monsterneming en analyse (CMA, http://www.emis.vito.be/node/260).

Ten laatste één week voor de organisatie van een praktische proef zullen de deelnemers via de webapplicatie Robin de belangrijkste richtlijnen ontvangen i.v.m. de locatie, het uurschema met aanduiding tijdstip wanneer het laboratorium verwacht wordt en tijdsduur waarbinnen de monsterneming dient uitgevoerd te worden, de te bemonsteren partij(en) en/of situaties, faciliteiten ter plaatse, veiligheidsmaatregelen, specifieke aandachtspunten op het terrein, ….

De keuze van de monsternemer(s) is vrij, zolang het:

- een monsternemer betreft die binnen het monsternamelaboratorium bevoegd verklaard is voor de betreffende monstername;
- een monsternemer betreft die nog niet aan de praktische proef voor het betreffende pakket heeft deelgenomen; deze bepaling vervalt indien alle monsternemers van het labo reeds aan een praktische proef voor het betreffende pakket hebben deelgenomen;
- alle monsternemers binnen het monsternamelaboratorium over de jaren heen, op regelmatige basis (zullen) deelnemen aan de praktische proef voor het betreffende pakket.

De volledigheid en de staat van de monstername-uitrusting (voorbehandelings- en monsternameapparatuur, recipiënten, verpakkingsmateriaal), en de mogelijkheden voor transport van de monsters zal eveneens beoordeeld worden.

Het(de) monster(s) wordt(en) na afloop van de praktische proef ter plaatse overgedragen aan de vertegenwoordiger van VITO voor analyse met het oog op de bepaling van de meetonzekerheid (zie 3.2.4). VITO zal de nodige recipiënt(en) hiervoor ter beschikking stellen ter plaatse.

Van elke monsterneming - uitgevoerd in het kader van een praktische proef voor een bepaald pakket - zal tevens gevraagd worden om een **verslag van de monsterneming** op te stellen.

Het verslag van de monsterneming, alsook een scan van de originele veldnotities, dient binnen de gestelde rapporteertermijn in 'Robin' opgeladen te worden.

3.2.3 Rapportering praktische proef en opvolging door VITO

De beoordeling van de praktische proeven zal gebeuren overeenkomstig VLAREL bijlage 10, eventueel aangevuld met specifieke criteria die voorafgaand aan de uitvoering van de praktische proef zullen worden meegedeeld.

Na de praktische proef zal VITO via Robin een verslag bezorgen aan het deelnemend monsternamelaboratorium met daarin:
- de (non-)conformiteit(en) van de uitvoering met de betreffende CMA-methode(n) die ter plaatse geëvalueerd werd door auditor(s) van VITO en/of OVAM, indien van toepassing;
- het al dan niet voldoen van de bij de meting bekomen resultaten aan de specifieke criteria, indien van toepassing.

Het monsternamelaboratorium waarbij tekortkomingen worden vastgesteld moet deze wegwerken.De nodige evidentie daarvoor dient binnen de opgelegde termijn bezorgd te worden aan VITO ter evaluatie. OVAM kan de procedure starten met voornemen om de erkenning volledig of gedeeltelijk te schorsen of op te heffen. In voorkomend geval worden de verweermiddelen naar OVAM gestuurd.

3.2.4 Bepaling bijdrage van de monstername aan de meetonzekerheid (MO)

Voor de pakketten MA.3 (monsterneming voor gebruik als bouwstof) en MA.7.1 (monsterneming asbest in hopen) zal VITO op de genomen monsters de bijdrage aan de meetonzekerheid berekenen, zoals vereist in ISO 17025:2017. Deze monsters worden in een door VITO geselecteerd laboratorium in duplo geanalyseerd tegen betaling van de analysekost[5,6]. Op basis van de analyseresultaten zal VITO de bijdrage van de monstername aan de meetonzekerheid berekenen.

3.3 Dedicated audits 2025

3.3.1 Kostenbijdrage

De pakketten waarvoor VITO in de loop van 2025 dedicated audits zal uitvoeren zijn in onderstaande tabel opgelijst. In deze tabel zijn eveneens de van toepassing zijnde kostenbijdrage of kosten opgenomen.

Pakket (VLAREL)	Beschrijving	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria[8] (EUR, excl. BTW)
A.2.1	Gebruik als meststof/bodem-verbeterend middel – anorganische parameters	790	1580
A.2.2	Gebruik als meststof/bodem-verbeterend middel – organische parameters	790	1580
A.2.3	Gebruik als meststof/bodem-verbeterend middel – specifieke parameters	370	740
A.3.3	Fysische verontreinigingen (vlottende, niet-vlottende en glas)	890	1780
A.3.4	Gebruik als bouwstof	985	1970
A.4	Verbranden	725	1450
A.5.1	Storten – algemene parameters	790	1580
A.5.2	Storten – specifieke organische parameters	615	1230
A.6	Microbiologische bepalingen op de eindproducten van verwerkt dierlijk afval	490	980
MA.2	Monsterneming voor gebruik als meststof/bodemverbeterend middel	370	740
MA.3	Monsterneming voor gebruik als bouwstof-vaste stoffen	370	740
MA.4	Monsterneming voor het verbranden	180	360
MA.5	Monsterneming voor het storten	155	310
MA.6	Monsterneming van eindproducten bij de verwerking van dierlijke bijproducten	200	400

Pakket (VLAREL)	Beschrijving	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria[8] (EUR, excl. BTW)
MA7.1	Monstername asbest in hopen	480	960
MA7.2	Monstername asbest in lagen	330	660
+ vaste kost per labo voor organisatie OVAM technische proeven onafhankelijk van aantal parameterpakketten[9]		245	490

[8] Bij een eerste deelname voor een pakket, om de erkenning te behalen, en op voorwaarde dat laboratorium haar intentie tot het behalen van de erkenning bevestigt aan VITO is de praktische proef gratis.

[9] Laboratoria die deelnemen aan de OVAM/VITO ringtesten (AARDE) of praktische proeven dienen hier geen vaste kost te betalen. Voor de OVAM-erkenning wordt deze vaste kost maximaal 1x per jaar aangerekend.

3.3.2 Aankondiging

Bij het inplannen van de dedicated audits in opdracht van OVAM zal VITO nagaan welke dedicated audits vereist zijn op basis van de erkenning van het betrokken laboratorium, en hiermee rekening houden bij het vastleggen van het team voor de gecombineerde controle en de duur ervan. In de mail waarmee de datum/data en praktische modaliteiten van de dedicated audit worden meegedeeld zullen de pakketten waarvoor dedicated audits voorzien zijn expliciet worden vermeld. Laboratoria dienen zich hiervoor bijgevolg niet zelf in te schrijven.

Indien voor een dedicated audit specifieke voorbereidende acties verwacht worden van het laboratorium (bv. het stand-by zijn van een bevoegd uitvoerder of apparaat, het vooraf zoeken van een geschikte bemonsteringslocatie in de nabijheid van het laboratorium, …) zal VITO deze uiterlijk een week voor het bezoek doorgeven.

3.3.3 Rapportering en opvolging door VITO

De beoordeling van de dedicated audits zal gebeuren overeenkomstig VLAREL bijlage 10, eventueel aangevuld met specifieke criteria die voorafgaand aan de uitvoering van de dedicated audit zullen worden meegedeeld.

Na het bezoek zal VITO een verslag opmaken van de dedicated audit aangevuld met bevindingen. Al naargelang de aard van de dedicated audit (analyse- en/of monsternamelabo) zijn dit:
- de vastgestelde tekortkomingen, indien van toepassing;
- het al dan niet voldoen van de bij de meting bekomen resultaten aan de specifieke criteria.

Het laboratorium waarbij tekortkomingen werden vastgesteld moet deze wegwerken. De nodige evidentie daarvoor dient binnen de opgelegde termijn bezorgd te worden aan VITO ter evalutie. OVAM kan de procedure starten met voornemen om de erkenning volledig of gedeeltelijk te schorsen of op te heffen. In voorkomend geval worden de verweermiddelen naar OVAM gestuurd.

3.4 Audit 'Algemeen kwaliteitssysteem ISO 17025'

Een erkend analyselaboratorium moet voor ten minste één parameter per discipline over een ISO 17025-accreditatie beschikken met betrekking tot de te volgen methoden. Voor deze accreditatie wordt het algemeen kwaliteitssysteem gecontroleerd door BELAC of andere accreditatie-instelling.

Voor een monsternamelaboratorium dat alleen erkend wil worden voor een pakket dat alleen monstername omvat, is volgens VLAREL geen accreditatie verplicht maar volstaat een gunstige beoordeling van de VITO over de toepassing van ISO 17025 met betrekking tot de te volgen methoden vermeld in art. 45. In voormelde situatie dient VITO een bijkomende audit van het algemeen kwaliteitssysteem uit te voeren. Deze audit zal gelijktijdig met de dedicated audit uitgevoerd worden. De kostenbijdrage voor deze audit is in onderstaande tabel opgenomen.

Algemeen kwaliteitssysteem	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria * (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige laboratoria * (EUR, excl. BTW)
ISO 17025 audit	895	1790

* Bij een eerste audit, om de erkenning te behalen, en op voorwaarde dat laboratorium haar intentie tot het behalen van de erkenning bevestigt aan VITO, is de audit gratis.

Na het bezoek zal VITO een verslag opmaken van de ISO 17025 audit met daarin de vastgestelde tekortkomingen. Deze dienen binnen de gestelde termijn weggewerkt te worden. De nodige evidentie hieromtrent zal aan VITO bezorgd worden ter evaluatie.

3.5 Administratieve aspecten en facturatie

Voor de administratieve opvolging en facturatie van de technische proeven zal gebruik gemaakt worden van de webapplicatie 'Robin'.

In uw labo account in 'Robin' wordt de inschrijving van uw monsternamelaboratorium voor de pakketten waarvoor een praktische proef (3.2) georganiseerd wordt, vooraf ingevuld.

De pakketten van de dedicated audits (3.3) worden niet voorafgaandelijk in Robin opgeladen. Via mail wordt een labo wel op de hoogte gebracht voor welke pakketten er een dedicated audit plaatsvindt.

In de loop van het najaar kan het laboratorium de totale kostenbijdrage van de technische proeven OVAM (praktische proeven, dedicated audits, controle ISO 17025 en vaste kostenbijdrage) terugvinden in 'Robin'. Op basis hiervan dient het laboratorium een bestelbon aan VITO te bezorgen, waarnaar gerefereerd zal worden op de factuur. In de mate van het mogelijke verzoeken we de laboratoria om eventuele bestelbonnen rechtstreeks aan team VESPA van VITO (ringtest@vito.be) te bezorgen.

De facturatie van de kostenbijdrage zal rond het einde van elk kalenderjaar gebeuren.

Indien u problemen heeft met het gebruik van de webapplicatie 'Robin', gelieve dan contact op te nemen met VITO:
Toon De Ceuster (ringtest@vito.be)